

Ročník: 98 | číslo: 13 | 1. dubna 2018 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

EDITORIAL

Zdá se, že cesta do Emauz pro církev nikdy neskončí. V kostele je stále méně lidí, zato většina duchovních vám potvrdí, že denně mluví s lidmi, kteří trpí rakovinou, depresemi, úzkostí, bolestí z rozchodu, nebo čelí exekucím, jejich děti nemají dobré boty nebo dokonce trpí hladem. Nenechme se mýlit výši průměrného platu, ani statistikou, tam není naše evangelium. Velikonoční liturgie k nám promlouvá také slovy z Lukáše (L 24,13-35) o učednících a jednom pocestném. Církev československá při svém zrodu viděla velmi dobře. Pochopila, že Ježíše potkává v chudých a trpících, obrátila se od pozlaceného oltáře, aby spatřila v nejmenších a nejobožejších Krista. Totéž se v dějinách opakuje stále dokola. František z Assisi dal svůj oblek malomocnému a ošetřil jeho rány, neboť se mu v ranách světa ukázaly rány Spasitele světa. Učedníci cestou do Emauz jsou všeho plní, jejich zmatená a ustrašená mysl je plná různých hypotéz, a tak Ježíš říká: „Jak jste nechápaví!“ Nakonec jej poznají, ale stane se to až při lámání chleba. Stejně tak to zažíváme dnes a denně, když lámeme kousky našeho času a dáváme je druhým nebo když někdo podává sám sebe nám. Právě tam, uprostřed laskavosti a milosrdenství, stojí Kristus, vzkříšený a živý, ukazující jediný důvod, proč jsme tu s naší malou církví a chatrnou vírou. Jsem přesvědčený, že křesťanské chrámy zůstanou prázdné, dokud se naše srdce nenaplní láskou k nejchudším a vyhnaným na okraj. Tam je náš poklad, tam je náš Kristus.

Filip Štojd, biskup plzeňský

Týdeník Církve československé husitské
Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
Tisk: Grafotechna plus, s.r.o.
Distribuce: A.L.L. production s. r. o.,
F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.
Předplatné a reklamace:
Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Náboženská obec naší církve v Praze 1-Malé Straně
zve všechny zájemce do kostela Jana Křtitele Na Prádle
na přednášku Michaela Balíka

Křesťané v Egyptě.

Ve čtvrtek 5. dubna od 17 hodin.

O setkání kazatelů, jáhnů a pastoračních asistentů

V den narozenin našeho prvního prezidenta T. G. Masaryka jsme se sešli na půdě Královéhradecké diecéze CČSH ke krásnému a radostnému setkání kazatelů, jáhnů a pastoračních asistentů, o které bych se s vámi chtěla podělit. Tématy setkání byly „Můj vztah ke K. Farskému (jak jej vidím dnes)“ a „Morální dilema současné společnosti“.

Po úvodní bohoslužbě nám br. Martin Chadima přiblížil Karla Farského, našeho prvního patriarchu a zakladatele CČS, výborně připravenou přednáškou, plnou zajímavostí a někdy pro nás i neznámých detailů z jeho života. Ani my, kdo jsme četli Martinovu knihu o K. Farském, jsme se s mnohými těmito detaily nesetkali. Dále nám předvedl, jak zajímavým způsobem pracuje se svými studenty právě nad mnohými morálními úskalími – dilematy současné společnosti, tedy s tím, co nám dnes a denně předkládají média. Jakým způsobem prezentují dnešní současnost a jak jejich často drsné a neetické podání těchto zpráv může pokrýt pohled nás lidí nejen na tyto události, ale i na sebe navzájem. To se může týkat i pohledu společnosti. Do další části setkání jsme se my všichni účastníci zapojili svými krátkými zamyšlenými na zadaná témata, která nás v poslední době zaujala, a děkuji tak svým kolegům, kteří nám přiblížili a také doplnili informace o problémech naší společnosti, např. o situaci čínských křesťanů žádajících o azyl v České republice, o praktické službě pro naše romské spoluobčany při jejich žádostech o udělení svátostí, např. křtu, o radosti nás křesťanů, která na nás často

není vidět, o dilematech mladé duchovní v její službě. Zazněla i vyznání o vztahu ke Karlu Farskému, který by nám jako obraz nebo busta dnes již nemusel nic říkat, ale jeho život, hluboká víra, pracovitost a láska k církvi nás dodnes naplňují úctou a vděčností k tomuto člověku a zároveň nám jej v jeho lidskosti přibližují. Také jsme se seznámili s dvěma písněmi z našeho zpěvníku, které náš první patriarcha otextoval.

Za skvělý oběd, který následoval, děkujeme sestřám J. Pechancové a P. Rezkové a hlavně děkujeme našemu bratru biskupovi Pavlovi, který setkání svolal, byl s námi a držel nad námi svou laskavou pastýřskou ruku.

Děkujeme nebeskému Otci, že nás stvořil tak různé, že jsme každý těm ostatním směli přinést něco, co nás samotné zajímá nebo naopak trápí, že jsme se o své problémy i radosti mohli s druhými podělit a potěšit se vzájemným sdílením. Prosíme i za naše nemocné kolegy – Aničku, Marušku, Slávka a Františka a také i dalšího přednášejícího, bratra profesora Ctirada Pospíšila, který kvůli nemoci musel přednášku o T. G. Masarykovi odvolat – aby je nebeský Otec posílil a vyprošujeme jim brzké uzdravení.

L. Klásková

Motivem obrázku na obálce časopisu autora br. Tomáše Nováka je pasáž z Janova evangelia, kde se Marie setkává se vzkříšeným Ježíšem, jenž ji v okamžiku jejího prozření říká: „... nedotýkej se mne.....“

Tak často se potřebujeme o různých skutečnostech ujistit a přesvědčit svými smysly, pojmout je rozumově. Jsou nicméně okamžiky, kdy to zkrátka není možné, a velikonoční události k nim patří. Máme však srdce, a tak se nám mohou otevřít obzory, o nichž tak výstižně hovoří bratr biskup Filip v editoriale a které jazykem poezie vyjádřil i básník Silesius dále v tomto velikonočním čísle...

Večer poezie a hudby v Lounech

Bratra faráře Lukáše Bujnu známe jako autora Bohoslužebné knihy - lekcionáře CČSH (řady A-C) a přednášejícího na seminářích věnovaných liturgií. V roce 2017 vydala Plzeňská diecéze CČSH jeho básnickou prvotinu s názvem „Vzývání Panny“.

Právě tuto sbírku přijel bratr Lukáš do Loun představit na začátku března. Jeho básně jsou jakoby otevřeným oknem do autorovy duše. Poznáváli jsme v nich krajinu jeho domova, smutné i radostné zážitky (*Toulky a trable, Povzdech, Nářek a naděje, Propast, Osamělost, Ve staré čtvrti...*) i vážné události jeho života, jakou bylo tragické úmrtí básníkova mladého přítele (*Sečtené dny písní*).

Velkým zdrojem inspirace je pro Lukáše příroda ve všech ročních a denních dobách (*Předjaří, Léto, Zima...*). V básni *Obleva* je únorové počasí kulisou milostného vzplanutí, báseň *Krajem Karla Hynka Máchy* se odehrává za sychravě listopadového počasí s typickými mlhami a vichrem. Je zvláštní, že autora inspiruje ponuřost a nevlídné počasí. Dokonce ani v básni *Léto* nesvítí slunce, neboť *dodýchal v zmklem trní*.

Dalším výrazným inspiračním zdrojem je pro básníka „žena“. Objevuje ji jako *krajinu tajemství a údolí mnoha cest* (*Krajinka*). Několik básní věnoval své ženě Lucii (*Hostina, Před vzplanutím, Sklizeň*). Čtenář v nich nemůže neobjevit láskyplný vztah mezi Milým a Milou z Písně písní. Také další texty jsou fascinovány ženstvím a najdeme v nich erotické motivy (*Česačky, Krajinka, Jáma lvová*). Svou lásku básník vyznává též Sofii, vtělené moudrosti, která „*neskrývá své dary jen pro hořejší svět, ale svou krásu nechává slétnout také na zemi*“ (*Význání lásky Sofii*). Celá sbírka nese název „*Vzývání Panny*“. Právě Maria je Královnou, k níž se básník

utíká. K Panně putuje do Ostrova, aby jí svěřil své selhání (*Pout*). Obraz Matky Boží jako bytosti hluboce lidské, která „*ví o bolestech a také o nás a nezapomíná*“, přestože je zároveň „*vysoko nad andělskými kůry*“, odkud „*sestupuje v třípytu*

a sype hvězdy z klína“, najdeme v básni *Carmina*. Svě místo mezi Lukášovými básněmi mají také skladby, které jsou inspirované lidovými předlohami (*Dřevo se listem odívá, Půlnoční mše*). V řadě textů najdeme biblické motivy (*Gedeonovo rouno, Strach z odpovědi, Zelený čtvrtek, Půlnoční mše, Nový Advent, Prošba*). Dvě básně jsou uvedené jako překlady (*Návnada, Mezitím*).

Sbírku uzavírají tři krátké texty (*Křížovatka, Nemocnice, Chrám*), které jsou nejmladší částí sbírky. Vznikly v roce 2013, zatímco ostatní básně byly napsány ve dvou etapách v letech 2000 - 2006 a 2009 - 2011. Čtenář v nich rozpoznává starý žánr – apoftegmat, příběhy, které mniši

v prvních staletích vyprávěli, aby vyslovili hluboké myšlenky a pravdy víry. Podobný styl používá i br. biskup Juraj Dovala (srv. Dovala Juraj: *Ticho*, 2007). Kdo je básník? Poznáváme ho jako poutníka putujícího pouští (*Poutník*), mořeplavce nebo Milého z Písně písní. Pozoruje svět kolem a je přitom neúprosným realistou (*Funus na moři*) i snílkem zároveň (*Sen*). Potkáváme v něm člověka hledajícího Boha, který prochází duchovním vývojem. Zatímco v básni *Hvězdy* pohled na nebe „*nepřináší naději a nezažene úzkost*“, v básni *Jitřní* je pohled na slunce naplněný vědomím, že světlem je Pán. Z poutníka se stává toulavý klerik, jenž hlásá příchod Božího království mezi Carlsbadem a Pragou (*Mořeplavec*), žehná trojstěžníky a světi (!) bečky s vínem v podpalubí, slouží mši a nese kříž nebo jindy jako cestující ve vlaku přijímá zpovědi tuláků (*Mlčeti zlato*).

Vergilius brání toulavému klerikovi, aby se stal „papežencem“, který rutinně vykonává náboženské úkony (*Stesk po Arkadii*). Pokorným doznáním vlastní bída a hříchu se básník stává téměř mystikem (*Alchymista*). Přesto ho stále přepadají pochybnosti (*Pout na Říp* nebo *Confiteor*) jako Ježíšovy učedníky. Nepřestává však „*snít o kráse, která jediná nezná mezi*“. Bratra Lukáše úžasným způsobem při jeho vystoupení v kostele v Lounech doprovodil na kytaru Martin Lindtner, kazatel Církve adventistů z Karlových Varů. Přestože jsme k pořádání autorského čtení básnické sbírky přistupovali s jistými pochybnostmi ohledně zájmu posluchačů, byli jsme překvapeni dobrou účastí. Pro přítomné byl večer s poezií a hudbou na konci pracovního týdne oázou v poušti. Děkujeme bratru faráři a jeho kolegovi, že pro nás tento večer připravili. **Helena Smolová**

Sto let od bitvy u Bachmače

V březnu r. 1918 se odehrála první a také poslední bitva I. světové války, kde proti německým vojákům bojovali společně legionáři a Rudá armáda.

U památníku v Doči a Bachmači se při příležitosti 100. výročí bitvy u Bachmače zúčastnila slavnostního setkání ministryně obrany K. Šlechtová, zástupci Poslanecké sněmovny, velvyslanectví ČR na Ukrajině, zástupci Generálního štábu armády ČR a SR a Československé obce legionářské. Za Církev československou husitskou se programu zúčastnil pražský biskup David Tonzar, který při modlitbě a promluvě vzpomněl na význam bitvy a zásluhy našich legionářů. Čeští i ukrajinští účastníci br. biskupa velmi kladně přijali, i přestože to bylo asi nejvýhodnější modlitební shromáždění naší církve.

Na odvážné legionáře, kteří neváhali bojovat za vznik samostatného Československa, vzpomeneme a podrobnější informace o této události přineseme v článku bratra Bočka v příštím novinovém čísle. **red**

NAD PÍSMEM

Vzkříšení

J 20, 1-18

Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. 1 K 1,18

To, že nejen na Velikonoce, ale po celý rok slavíme každý první den po sobotě jako radostný svátek vzkříšení Ježíše Krista, se pro nás možná stalo někdy až příliš samozřejmou věcí. A tak je dobré si znovu přiblížit, v jakých úzkostech se tehdy nacházeli ti, kteří byli Pánu Ježíši nejbližší – jeho učedníci, ale i ženy z jeho okruhu. Nebýt Kristova vzkříšení, jeho učedníci by se zase nejspíš jako rybáři vrátili ke svým sítím. Nevyšli by se zvěstí evangelia ke všem národům, a tak by nebylo ani našich dnešních křesťanských shromáždění. Je dobré si právě o Velikonocích uvědomit, že většinou z nás se evangelium otevřelo jaksi pozpátku, či zezadu, tedy ve světle vzkříšení. Ale síla a moc tohoto světla i jeho nečekanost a překvapivost úzce souvisí s Kristovým křížem, který znamenal v představách a plánech Ježíšových učedníků naprostý debakl, čáru přes rozpočet, zmaření jejich nadějí a konec dobrého očekávání, které se svým Mistrem a Pánem spojili.

To, jak Marie Magdalská reaguje na odvalený kámen a prázdný hrob, nám může připomenout jakousi setrvačnost našich myšlenek, které také často to zlé ještě zhoršují. Jak se říká, nikdy nebylo tak zle, aby nemohlo být ještě hůř. Nestačí, že Ježíše zabili, ale navíc ho museli vzít z hrobu, a co je ještě horší – nevíme, kam ho položili. Společně s Magdalénou i my někdy hledáme předmět své lásky a úcty a cítíme se přitom zrazeni nějakými neznámými zloději, kteří však mohli mít podobně „majetnickou“ touhu být Ježíšovi nablízku a mít ho pro sebe, jakou máme my sami. Ani si přitom nestačíme uvědomit, že právě tím, že jsme z Ježíše učinili předmět, jsme sami určitým způsobem přistoupili na to, že je pro nás možná drahou a vzácnou, ale přece jen mrtvou věcí. Něčím, co se dá ukrást, co se dá někam schovat, co se dá někam položit či odložit. A přitom si myslíme, že jsme lepší než ti, kteří ho přibíli na kříž.

Magdaléna však tuto svou bolest sdílí s učedníky a Petr s Janem běží ke hrobu, aby se na vlastní oči přesvědčili. Uvidí lněná plátna a na jiném místě svinutý šátek, jímž ovázali Ježíšovu hlavu. Co si myslí Petr, zde není zmíněno. Možná něco o tom, že to museli být nějakí divní zloději. Ale o Janovi je zde řečeno, že to vše spatřil a uvěřil. Jeho víra se jistě nějakým způsobem „odpíchlá“ od toho, co uviděl, ale poznání toho ostatním zatím skrytého „živého zloděje“ mu otevřela jeho osobní zkušenost s tím, který ho miloval. Jistě tu byl vnější podnět, ale ten byl stejný jako u Petra. To důležité bylo to, co v tu chvíli Bůh Janovi otevřel zevnitř.

Ani Magdaléna však nakonec neodejde od hrobu s prázdnou. To ona se v to ráno nejvíce naběhala. Určitě proto, že jí na Ježíšovi opravdu hodně záleželo. Je jí také dopřáno uvidět v hrobě něco více než učedníkům. Nevidí jen plátna a šátek, ale anděly. Dokonce s nimi mluví, a přece se stále nemůže zbavit té utkvělé představy zlodějů. A to dokonce ani ve chvíli, kdy spatří vzkříšeného

Pána a tuto svou představu zloděje-zahradníka přenesl i na něj. To vyprávění evangelia má mnohé až humorné rysy. Nejen v běžekém závodění apoštolů na cestě ke hrobu, ale i zde v tom tvrdotějším trvání Magdalény na nějakém únosci Ježíšova mrtvého těla. Teprve když ji vzkříšený Pán Ježíš osloví jejím jménem, ho najednou pozná. Také my ho poznáme, až když nás osloví docela osobně. Každého třeba trochu (a někdy i hodně) jinak, ale určitě osobně. Vzkříšený Pán Ježíš totiž není věcí, není předmětem. A také my pro něho nejsme předměty, věcmi, kterými by manipuloval, ale bratry a sestrami, kterým svým životem, křížem i vzkříšením otevírá cestu k Otci svému i Otci našemu, k Bohu svému i k Bohu našemu. Nemůžeme ho mít jen sobecky pro sebe, ale právě jeho láska nám dává poznat, že jsme milovanými Božími dětmi.

Štěpán Klásek

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ

Ty jsi můj Bůh, tobě vzdávám chválu, vyvyšuji tě, můj Bože. Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! Aleluja. ŽALM 118,28-29

První čtení: Skutky 10,34-43

Tužby postní:

2. Abychom ze vzkříšení Kristova v církvi se radovali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom Slovu života všichni se v srdcích otevřeli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, děkujeme ti, že nemusíme Ježíše hledat mezi mrtvými, neboť on je živ a stal se Pánem života. Učiň si z nás nové stvoření a pomoz nám růst k plnosti života věčného! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Korintským 15,1-11

Evangelium: Jan 2,13-22

Verše k obětování: Žalm 139,1-2

Verše k požehnání: 1. Korintským 5,7-8

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, Pane a dárce života, přiveď nás do slávy vzkříšení, kterou jsi zaslíbil těm, kdo v srdci věří a ústy vyznávají, že tvůj Syn Ježíš Kristus vstal z mrtvých. Jemu buď sláva na věky.

Vhodné písně: 250, 252, 257, 331

Pane Bože,
děkujeme ti za to, že se nám dáváš poznat jako ty našeho já. Děkujeme, že náš život skrze Ježíše Krista
otevíráš pravdě a lásce, kterou si nikdo nemůže sobecky přivlastnit, která je svobodná a bez nenávisti,
i když je přibíjena na kříž, a jejíž světlo nepohltí ani tma hrobu.

Krátká meditace křížové cesty

Pane Ježíši Kriste, ty jsi byl nespravedlivě odsouzený římským vládařem Pontským Pilátem. Tobě však patří soud, moc a rozhodování, náš Soudce nejvyšší.

Dej, abychom si to uvědomovali, nechtěli být soudci druhých (Ř 14,10) a nevysovovali své soudy o nich předčasně (1 K 4,5).

Ty jsi přijal těžký kříž a nesl jej s trpělivostí, odevzdaností a pokorou. Děkujeme ti za tvoji nezměrnou trpělivost. Jaké břímě na tebe vloženo musíš nést! Co všechno od nás lidí musíš snášet! Dej nám více trpělivosti a pokory, abychom dokázali nést své kříže života (Mt 16,24).

Pane Ježíši, opakovaně na křížové cestě padáš – poprvé, podruhé, potřetí...

Upadáme do omylů, klamů a závislostí, padáme následkem vlastní pýchy, když se cítíme být jisti (1 K 10,12). Padáš a klesáš s námi, děkujeme ti za to.

Dej nám sílu k novému napřímení se a vykročení s tebou.

Setkáváš se s Marií, svojí Matkou, když jsi vystaven potupnému utrpení kříže. Děkujeme ti za příklad tvé Matky Marie, která tě neopouští ani v utrpení a setrvává věrně ve vztahu lásky. Dej nám

schopnost setrvat s tebou ponížným, zneváženým a posmívaným Kristem jako Marie, tvá Matka.

Ježíši, Boží Synu a náš bratře, Šimon z Kyrény byl přinucen ti pomoci nést kříž. Uschopni nás k tomu, abychom ne z donucení, ale dobrovolně pomáhali nést břemena jedni druhým, a tak naplňovali tvůj zákon lásky (Ga 6,2).

Ženy ti utíraly tvář a plakaly nad tebou. Ať hledáme a rozpoznáváme tvou vlídnou a laskavou tvář a ve svém srdci prožijeme pravou lítost a slzy pokání (2 K 7,10).

Ježíši, štědrý dárcе přemnohých darů, všeho jsi byl zbaven – i oděvu. Uplíváme na vnějších a povrchních věcech, které pomíjejí. Dej, abychom se upnuli k tomu, co je trvalé – tvé království. Pro síme, přikryj naši duchovní chudobu šatem své milosti (Zj 3,17-18).

Pane Ježíši, věčný Králi, byl jsi přibit na kříž, abys svými pažemi objal vesmír ve své lásce. Děkujeme, že i nás zahrnuješ do své odvčké lásky, odpouštíš nám hřích a viny a přinášíš smíření. Dej, abychom byli nositeli této tvé lásky a šířiteli smíření (2 K 5,19).

Tvé tělo plné ran bylo uloženo do hrobu. V hrobovém tichu umklo vše, čím byl naplněn Velký pátek – křik davu, slova lži a urážek, pláč a nářek. Zůstalo jen ticho.

Dej nám soustředěnost a schopnost setrvat v tomto tichu až do chvíle velikonočního Aleluja. Dej nám oči víry, abychom v prázdnotě a temnotě Kristova hrobu spatřili plnost života a těšili se ze světla nedělního velikonočního rána. Amen.

Tomáš Butta
patriarcha

Velká noc dvou Foersterů

Slavný český skladatel J. B. Foerster nazval svoji velikonoční c moll symfonii „Velká noc“ (op. 54, 1905). Čtyři věty symfonie pojmenoval takto: 1. Křížová cesta, 2. Velký pátek Dítěte, 3. Kouzlo samoty, 4. Vítězství na Bílou sobotu.

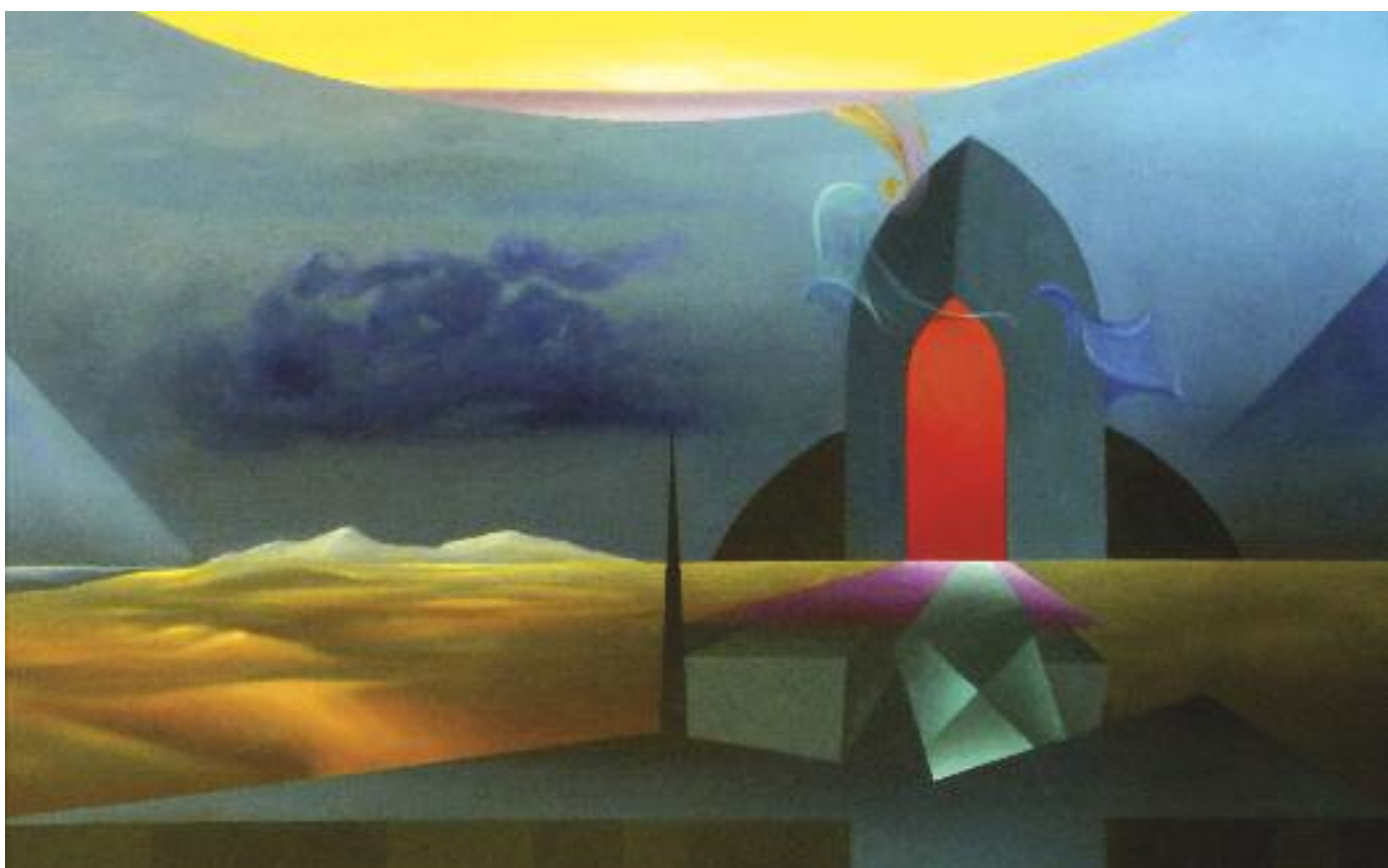
O několik set kilometrů dál - v Německu - vzniká o mnoho desítek let později jiné originální umělecké ztvárnění téhož tématu. Jeho autor, rodák z Moravy Günther D. Förster, inspirován svým vzdáleným příbuzným, vytvořil na téma symfonie stejnojmenný soubor tvořený čtyřmi obrazy. První tři obrazy (a zároveň „věty“) polyptychu nesou některé biografické údaje ze života J. B. Foerstera.

1) V první větě vidíme pražský kostel sv. Vojtěcha, kde byl J. B. Foerster jako varhaník následovníkem Antonína Dvořáka. V blízkosti kostela rodina Foersterových bydlela. J. B. Foerster zde pravděpodobně těžce snášel přísnost svého otce – varhaníka v katedrále sv. Víta. Budoucí skladatel tajně navštěvoval se svou matkou operu a byl velmi ovlivněn Bedřichem Smetanou. Malíř zde vedle kostela použil motiv špiček či trnů a naznačil křížovou cestu, která jakoby vedla do temnoty. Z temného motivu se odvíjí směrem vpravo nahoru prosvítající, organická forma, která ukazuje moment, kdy mladý Foerster během taj-

ných návštěv opery objevil moc hudby.

Červená barva pod křížovou cestou má značit matčinu lásku a ochranu. Vpravo vedle mizejících trnů najdeme motiv červeného křídla – symbol řecké bohyně vítězství Niké.

2) U druhé věty použil malíř motiv krajiny, kterou namaloval sám J. B. Foerster, a k tomu světlé, barevné, dětsky hravé formy. Anděl hrající na alpský roh radostně oznamuje další dění.

3) Pro třetí větu použil Günther D. Förster obraz postavy J. B. Foerster. Malba pocházela od Foersterova bratra Viktora.

4) Čtvrtou větu tvořil Günther D. Förster bez přímých „citací“. Obraz znázorňuje mizející temnotu a nadcházející Bílou sobotu. Chladně zelená krystalická forma nese zář v červeni. Jedná se o záměrně neindividualizované spojení protikladů, které se navzájem podmiňují a ovlivňují. Tedy duch ve smyslu abstrakce. (Vzkříšení?)

Čtyři obrazy jsou v souboru polyptychu uspořádány podle zlatého řezu, horizontály a dalších hledisek. (Pozn. red.: Z prostorových

a technických důvodů jsme neuvedli polyptych vcelku, nýbrž pouze jednotlivé obrazy.)

„Jen málo mých obrazů, jako například tento soubor, nese tak konkrétně určený obsah. V malbě mi jde především o abstrakci, která přirozeně může nabývat libovolných předmětných forem,“ píše umělec o své tvorbě.

„Během tvorby polyptychu jsem vždy poslouchal velikonoční symfonii, abych byl v obrazu vždy blízko hudby,“ píše dále a dodává, „malovat hudbu se nedá. Ale pocity z hudby jsou do viditelného obrazu převoditelné nepochybně.“

Originální a působivou malířskou tvorbu Günthera D. Förstera, žijícího a tvořícího v Mnichově, stejně jako kompozici celého souboru najdete na webové adrese www.kunst-foerster.de.

Podle komentáře Günthera D. Förstera k polyptychu VD

Jak musely děti dříve pracovat

První část

My děti jsme měly mnoho pracovních povinností. V zimě? Co se mohlo dělat? A přece! Vodu k vaření jsme donášely ze studánky před domem. K ní jsme často musily – kdyby jen vymetat, ale vyházet široký chodník, aby se mohlo projít se dvěma putnami. Jednou jsme s bratrem dokonce proházeli ke studnici tunel, tolik bylo sněhu!

Často se ještě v zimě mlátvalo obilí. Tehdy jsme musily přenášet ze stodoly do mlátiřny snopy a zpět vymáčenou slámu. Pak jsme musely točit klikou u „fofru“ (čisticího mlýnku),

pomáhat točit klikou u řezačky

a skoro každodenně „štuchat“ (rozdrobňovat) pro dobytek řepu a dumlíky (tuřín, malá řepa). To byla snad nejnámáhavější práce, zvláště když bylo mnoho dumlíků, které byly velké a tvrdé. To bolívaly ruce! Na jaře? Celé louky kolem Kopaně byly bílé, tolik tam kvetlo bledulí. Ještě zpod sněhu vystrkovaly svá poupátka. A pak přicházely ženské a děti z Huti

nebo ze Šimburka s koši a trhaly tu krásu pro jablonecké slečinky a paničky. Když se potom z močálů pod

Kruhovkou nebo pod Hlavšovou loukou ozvaly první žáby, tu přicházeli Hutáci nebo Jablonečáci, chytali ty

žáby a uřezávali jim zadní nožičky (stehýnka) a házeli je do košů na zádech – zas pro mlsné jazyčky pánů Němců. To jsem

strašně nerad viděl. To už jara kvapem přibývalo, po sněhu nebylo ani památky a než se začaly louky zelenat, musilo se všechno kolem Kopaně pěkně uhrabat, kr-tičince rozhrabat a kamení posbírat.

To bývalo od hrabí na rukou pryskýřů! Ani pole nenechala na sebe dlouho čekat. Začalo se orat a při orání jsem byl zpravidla já, abych tatínkovi vodil vola (poháněl). I kamení na jetelině a na ozimínách se musilo posbírat a bývalo ho pěkných pár košíčků! To zas od stálého ohýbání bolívalo v zádech a často ještě záblo v prsty.

Kamil Hnídek,

Vzpomínky na Kopaně

Velikonoce

Velikonoční svátky jsou pro mne zvláštní kombinací smutku, následovaného velikou radostí. Nejprve Zeleného čtvrtku prožíváme loučení s Ježíšem, jeho zajetí, výslechy, utrpení, které pak na Velký pátek vrcholí jeho ukřižováním.

Potom nastává doba čekání, strachu a nejistoty učedníků.

V neděli, na Hod Boží velikonoční, se však tyto pocity proměňují ve velikou radost z Ježíšova vzkříšení.

Přeji nám všem, abychom dokázali velikonoční svátky co nejvíce prožít – nejen jako několikadenní volno, nejen jako vítání přicházejícího jara, ale abychom si připomněli to, co pro nás Pán Ježíš udělal, děkovali mu za to a radovali se z toho.

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Fialka

*Když ráno vylákalo kosy
a usmálo se na můj dům,
já šel jsem trávou v rose bosý
a vyhýbal se poupátům.*

*Vzdýtl jaro, které v noci dřímá,
mi rozestřelo pod nohy
ty kvítky noční oblohy:*

*Já hleděl zblízka, pak už zдалky
jsem ohlížel se na fialky.
Teď pod zeleným úbočím
vám jejich pozdrav tlučocím.*

Miroslav Matouš
Řeč květů a křídel

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za to, že si každý rok o Velikonocích smíme připomínat tvou velikou lásku k nám, která se projevila obětí tvého Syna Ježíše Krista za nás. Pomáhej nám, prosíme, abychom všechny tyto složité věci postupně stále lépe chápali a díky tomu se ti víc přibližovali. Amen.

Zkrácený kříž

Jeden člověk chodil po světě a nosil s sebou tak těžký kříž, že si ho musel neustále přendávat z levého ramene na pravé, aby se mohl vůbec nadechnout. Jednoho večera byl už tak vyčerpaný, že nemohl dál – rozhodl se kus kříže odříznout a hodit do příkopu u cesty. Konečně se mu kráčeło snadněji!

Ušel několik dalších kilometrů a ocitl se před říčkou, která mu přetínala cestu. Přeskočit ji by bylo velmi nebezpečné. Na-

padlo ho, že položí svůj kříž mezi břehy a tak si z něj vlastně udělá malý most. Bohužel, kříž však nebyl dostatečně dlouhý!

Tomu člověku nezbylo nic jiného než se vrátit zpět, najít odříznutý kus a kříž opět opravit do původní podoby. Potom se mohl bez větších problémů dostat přes hučící říčku.

Pán odměňuje kříž podle velikosti ramen toho, kdo ho nese, a podle množství nezbytného utrpení, které umožní přejít do nového života.

Osamocená vlaštovka

Jedna vlaštovka dorazila bohužel pozdě na každoroční podzimní setkání sestřiček vlaštovek před odletem do teplejších krajín. Přesto ale neváhala a rozletěla se nad vlnami, aby se mohla dostat přes moře. Byla velmi skličena, protože se bála, že nezvládne svou pout dokončit, když letí sama. Jednoho dne už byla tak unavená, že se chystala stáhnout křídla a spadnout do vody. Vtom však uviděla pod sebou další vlaštovku, která letěla stejným směrem jako ona. Dodała si odvahu a pokaždé, když už se cítila unavená, podívala se na svoji společnici pod sebou a opět jí to dodalo síl.

A tak se jí onen dlouhý přelet přes moře podařilo završit. Když se konečně dostala na pevnou zem, všimla si, že ta druhá vlaštovka už je pryč. Ve skutečnosti tam však žádá druhá

vlaštovka vůbec nebyla: byl to pouhý stín, který se odrážel na mořské hladině. Opozdílá vlaštovka zvládla cestu naprosto sama!

*Pino Pellegrino
Příběhy pro osvětlení duše*

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Pokud nám odvahu dodá pouhé vědomí, že na věc nejsme sami, o co větší sílu nám dává jistota, že je s námi Bůh, kterého Bible označuje slovem Immanuel, „Bůh s námi“!

Soutěž o tři knihy

Milé děti, pošlete nám do redakce (jana.krajcirikova@csh.cz) řešení této osmisměrky spolu se svou adresou nejpozději do poloviny května, abychom tři z vás mohli odměnit knihou! Jména výherců otiškneme v červnové Cestě. Přejeme vám krásné, radostné a požehnané Velikonoce!

M	Á	Í	N	Ě	M	U	Z	O	R	O	P
H	R	O	B	É	L	CH	S	CH	M	Í	E
D	P	Ů	B	Č	V	M	A	O	N	D	S
A	E	R	Á	Ě	Í	R	L	E	O	O	V
B	R	L	O	Ř	T	O	Z	D	N	Z	Í
T	P	A	E	S	U	O	P	Í	K	CH	N
I	R	N	D	Č	B	U	V	Ř	R	K	Á
L	Í	A	E	O	Š	A	Í	Á	Ř	A	K
D	D	N	V	T	S	Š	M	Í	N	R	T
O	Í	S	Ě	O	E	T	Ž	V	A	Í	E
M	Y	N	Í	N	E	P	R	T	U	V	S
V	Í	T	Í	N	E	Z	U	O	S	D	O

HROB	ODSOUZENÍ	UTRPENÍ
CHLĚB	PLÁČ	VÍNO
CHRÁM	POROZUMĚNÍ	VÍRA
KŘÍŽ	PROSBA	VYSVOBOZENÍ
LOUČENÍ	RADOST	VZKŘÍŠENÍ
MODLITBA	SETKÁNÍ	
OBĚTOVÁNÍ	SMÍŘENÍ	
ODPUŠTĚNÍ	STRACH	

Blahopřejeme výhercům soutěže z února (řešení: Vynálezci):

**Vojta a Alžbětka Protivánkovi z Nákla
Samuel Macura z Přerova
Adam Němec z Kolína**

Král David 7. Davidův útěk k Samuelovi

A tak to šlo pořád dál. Ačkoliv David ničím nezavdal příčinu k Saulově nenávisti, možná právě to, že je tak bezúhonný, vyvolávalo Saulovu zuřivost. Jednou se svěřil dokonce i svému synu Jónatanovi, že chce Davida zabít. Jónatan se za svého přítele přimlouval: „Vždyť David dělá jen to, co ti prospívá. Pobíjí spoustu našich nepřátel. Dopustil by ses

nemocen. Saul přikázal, ať mu ho klidně přinesou i s postelí. Když však dorazili, zjistili, že Mikal v posteli zamaskovala domácího bůzka, aby to vypadalo, že v ní leží spící David. Před Saulovým hněvem se bránila prohlášením, že jí David vyhrožoval. Ten zatím utekl k proroku Samuelovi do Rámy, kde mu všechno vypověděl. Ani zde mu však Saul nechtěl dopřát klidu. Poslal za ním jednu skupinu služebníků za druhou. Ti však vždy, jakmile se přiblížili k prorokovu domu, upadli do prorockého vytržení.

Nakonec to Saul již nevydržel a vydal se k Samuelovi sám. Určitě se mu nechtělo, vzpomínal, jaký měli v jeho mládí se Samuelem krásný vztah. To už však bylo bohužel minulostí. Ted' Samuel očividně stejnou náklonnost choval k Davidovi. Saul se o ni připravil, stejně jako

o přízeň Hospodina. Pomůže mu ovšem, když Davida zabije? Saul už nebyl schopen rozumně uvažovat. Jeho touha zbavit se Davida byla dokonce silnější než jeho nechuť znovu se setkat se Samuelem. Když však dorazil do Rámy, stalo se mu to samé, co jeho služebníkům. Spočínul na něm Duch Boží a Saul ležel celý den a celou noc v prorockém vytržení. Tak Bůh Davida ochránil.

Kresba Lucie Krajčířikové

hříchu, kdybys mu ublížil!“ Sice se mu protentokrát podařilo otce přesvědčit, ne však nadlouho.

Po dalším Davidově vítězství na něj Saul znovu zaútočil kopím. David sice uhnul a utekl, ale i k němu domů poslal Saul své služebníky, aby jej zabili. Mikal, Saulova dcera a Davidova manželka, pomohla svému muži utéct oknem a služebníkům namluvila, že je

Zázraky u Bibli

4. část – Uzkršení z mrtvých

I Zpráv o záračném vzkršení z mrtvých najdeme v Bibli několik a to jak ve Starém, tak v Novém zákoně. Příkladem může být například prorok Eliáš, který vzkršil syna vdovy ze Sarepty, Jež se ho ujala v době jeho vyhnání. Příběh najdeme v První knize královské, 17. kapitole. Z Nového zákona si jistě vzpomeneme na Ježíšovy zázraky - vzkršení dcery Jairovy (Lukáš, 8. kapitola) nebo samozřejmě vzkršení Lazara (Jan, 11. kapitola).

Ale i Ježíšovi učedníci dostali od něj tuto moc – například apoštol Petr vzkršil Tabitu (Skutky, 9,36-42).

Všechny tyto události byly výjimečné,

týkaly se jen těchto konkrétních osob a staly se proto, aby lidem byla ukázána Boží moc, která je nekonečná. Tím největším, nejdůležitějším a nejzáračnějším vzkršením je však nepochybně Vzkršení Božího Syna, Ježíše Krista, které si připomínáme a radujeme se z něho každé Velikonocy. Právě jeho Vzkršení předstává totiž konečné vítězství nad smrtí a týká se nás všech. Tím, že Pán Ježíš podstoupil smrt na kříži, vykoupil nás všechny z našich hříchů; a tím, že jej Bůh Otec vzkršil, zaslabil vzkršení i nám všem, kteří jsme mu uvěřili. Aleluja!

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

Co jsou Velikonoce?

„Škoda, že se Velikonoce smírkly už jen na barvení vajíček, pomlázku a vítání jara,“ povzdychla si babička, když s Katkou v obchodě procházely kolem regálu s velikonočním zbožím.

„Proč, vždyť je to pěkné?“ nechápala Katka.

„Jistě, pěkné to je a nic proti tomu nemám. Velikonoce jsou ale především křesťanské svátky, dokonce ty nejdůležitější v celém roce, důležitější než Vánoce. Jestli chceš, doma si o tom můžeme v klidu popovídat,“ uzavřela prozatím rozhovor babička, protože už přicházely k pokladně.

Doma společně uklidily nákup, uvarily si teplé kakao a pohodlně se s Katkou usadily na pohovku, kde babička začala vyprávět:

„Jistě víš, jak to bylo s Adamem a Evou v ráji. Nejdřív tam žili společně s Pánem Bohem, šťastní a spokojení, nic jim nechybělo. Pak se to ale pokazilo.“

„Já vím, poslechli hada a snědli to jablko,“ doplnila Katka.

„Přesně tak. A proto museli z ráje odejít. Od té doby už vztah mezi člověkem a

Bohem nikdy nebyl takový jako na začátku. Mezi námi stojí naše hříchy. Tím, že člověk snědl ovoce ze stromu poznání, ztratil svou nevinnost. Sami už ji nikdy nedokážeme získat zpátky. I kdybychom se snažili sebevíc, každý z nás více či méně hřeší. Opravdu každý? Mnozí lidé si myslí, že když nikdy nikoho neokradli

nebo nezabili, jsou bez hříchu. Hříchem je ale také třeba lhaní, lenost, závist apod. A takových nectností se nikdo nedokáže navzdýcky vyvarovat. A přitom bychom

si tak moc přáli být zase zpátky s Bohem v jeho království, v ráji.“

„To je ale docela tvrdé, ne, kvůli jednomu jablku...“ usoudila Katka.

„Pán Bůh si to zřejmě myslel taky, a právě proto nám poslal na svět svého Syna – Ježíše Krista. A Ježíš, přestože on sám

jako jediný žádný hřích nespáchal, obětoval svůj život na kříži za všechny hříchy všech lidí. Proto se mu také říká Beránek Boží, protože židé tehdy běžně Bohu obětovali různá zvířata. Díky Ježíšově oběti jsou lidé znovu očištěni, nemusí už žádné další oběti přinášet a mohou se vrátit k Bohu do jeho království. Uzněj, že

to je tak skvělá věc, že je škoda, že se lidé zapominají z toho radovat!“

„To jako znamená, že kdokoliv může cokoliv provadět a díky Ježíšovi mu Bůh odpustit?“ divila se Katka.

„Ne tak docela. Řekla jsem, že lidé už nemusí přinášet žádné oběti – musí ale obětovat sami sebe. To znamená, že svých hříchů upřímně litujeme a chceme se napravit. Zní to jednoduše, ale má-li to být opravdové, zase tak snadné to není. V každém případě je to ale velká šance, velká naděje pro všechny lidi!“

„No jo, tak to chápu, že nějaká vajíčka jsou proti tomu slabý odvar,“ usmála se Katka trochu uličnický.

„Ty potvůrko, ty si ze mě děláš legraci, víd? A já ti tu přitom vykládám takové zásadní věci!“ durdila se naoko babička. Dobře ovšem věděla, že to Katka nemyslí vážně. A navíc, jak sama řekla, lidové zvyky jsou moc hezké a je dobré, že se dodržují. Jen by nemělo zůstat pouze u nich.

Jana Krajčírková

Makreslita: Lucie Krajčírková

Odpuštění

Když Bůh tvořil svět, nedářilo se světu postavit na nohy; neustále padal. A tak Bůh stvořil odpuštění – a svět se na nohy postavil.

Odpuštění je tou nejkrásnější podobou lásky. Proto vládne světem.

Pino Pellegrino

Příběhy pro osvícení duše

Velikonoce - spásný čas

Už jako dítě jsem ráda malovala vajíčka, se sourozenci jsme si připravovali své kraslice. Mně se líbila červená barva, bratrovi zelená a sestře modrá. Vyfouknout vejce, to chtělo soustředění a šikovnost. Barvením a zdobením jsme se stávali součástí Velikonoc. Bylo v tom intuitivně obsaženo zvláštní dojetí, ponoření do radosti. Jako bych podvědomě věděla, co jsem slyšela až v dospělosti, že malované vejce je symbolem Krista. Pro křesťany je Ježíš Spasitel, který obětoval svůj život, aby smířil člověka s Bohem, očistil ho od hříchu a zachránil od věčné smrti. Skrze Ježíše nastala již nyní spása, která se ozřejmí všem při jeho druhém příchodu.

Snad každý z nás zná slavnou fresku Poslední večeře, jež se nachází v refektáři dominikánského kláštera u milánského kostela Santa Maria delle Grazie. Toto monumentální dílo vytvářel Leonardo da Vinci celé tři roky. Nedávno jsem viděla zajímavý dokument Kdo byl Leonardo da Vinci, v němž odborníci Poslední večeři velmi zajímavě analyzovali: Učedníci prožívají úžas nad tím, co se děje, když Ježíš láme chléb. Jsme tu v čase okamžik před tím, než Ježíš bude zrazen. Mistr láme chléb a předpovídá apoštolům

jejich osud. Než odejde, chce tady zanechat své poselství. Spolustolovníci jsou situováni ve čtyřech skupinkách po třech osobách, jen Ježíš je sám. Bůh je sám. Ví, že jeden z přítomných ho zradí a vydá nepřátelům, a že mnoho z nich svého mistra nepochopilo. Nástěnná malba vyvolává spoustu emocí, vnímáme její niternou dynamiku. Ježíš vyznačuje vnitřní sílu a klid, naopak ostatní postavy u stolu jsou rozrušené. Na tomto obraze se projevil Leonardův malířský génius v celé své síle a velikosti. Pomáhá nám pochopit Spasitele, citově prožít Velikonoce. Při své Poslední večeři Ježíš zvěstuje příchod Božího království.

Velikonoce jsou z pohledu věřících nejvýznamnějším křesťanským svátkem. Křesťané si připomínají smrt a vzkříšení Ježíše Krista. O Velikonocích byl bezhříšný Kristus obětován za hříchy lidstva, jeho vzkříšení symbolizuje naději na věčný život. „Křesťané si Pánův spásný čin připomínají nejen o Velikonocích, ale každou neděli a při vysluhování večeře Páně,“ píše spisovatel a teolog John Bradshaw. A v knize „Mysteria křesťanská aneb o kosmogonickém tajemství Velikonoc“ profesor Zdeněk Neubauer uvádí, že ani před svou „resus-

citací“ nepřestal Ježíš existovat: vždyť po smrti svedl zápas s podsvětím (jak se vypráví v apokryfním, tzv. Nikodémově evangeliu). A neslibil snad lotroví po pravici: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“ (L 23,43).

Ježíš během večeře vezme maces a rozděljuje jej ostatním, jak bylo zvykem. Dává však nekvašenému chlebu zcela nový význam. Pravi: „Vezměte, jezte, toto jest mé tělo.“ Jak uvádí profesor Pavel Filipi ve své Hostině chudých, podle hebrejského myšlení tělo označuje celou osobu Ježíše, tedy i jeho myšlení a skutky. Přijetím tohoto chleba se účastníci večeře dostávají do nejbližšího kontaktu s Ježíšem, vstupují s ním ve společenství. Nekvašený chléb dostává nový rozměr, již není připomínkou chvatného odchodu z Egypta, ale stává se tělem obětovaného, navždy bude připomínkou Ježíšovy oběti. Po Pánově oběti, která se stala jednou a je platná navždy, již není centrem slavnosti přinášení obětí v jeruzalémském chrámu, ale večeře Páně. Ta je připomenutím neutuchající Boží milosti, neustálé Boží péče, Božího vysvobození. Přecházíme z otroctví do svobody, z bezradnosti do naděje. Po vykupitelském Ježíšově činu nastává nový čas, touto proměnou by mělo projít i společenství vykoupěných.

Olga Nytrová

Křížová cesta

Modlitba křížové cesty nemá za cíl navodit nám smutek a depresi. Naopak, jde o jedinečný způsob, jak všechno těžké a bolestivé v našem životě propojit s Ukřížovaným a s mocí jeho lásky, jak otevřít naše rány hojivému oleji jeho milosrdenství. (Vojtěch Kodet, *Jeho rány nás uzdravily. Křížová cesta, Kostelní Vydří 2008*)

Naše mysl i oči vzhlížejí v těchto svátečních dnech k Jeruzalému - na místa, kudy kráčel na smrt Ježíš Kristus. Pašijový příběh zaznamenali s menšími odchylkami všichni evangelisté, při vzniku církve o jeruzalémských Letnicích v síle Ducha sv. nebojácně pak kázal o Ukřížovaném a Vzkříšeném apoštol Petr (Sk 2,22–24) a později i Pavel, původně zarytý nepřítel křesťanů, jenž se stal u Damašku Ježíšovým horlivým svědkem (Sk 9,20).

Přišel čas, kdy nestačila jen slova, svědectví, což dokazuje zájem císařovny Heleny (255 – 330), matky Konstantina Velikého, v dané době již křesťanky, o zkoumání míst s touhou nalézt něco konkrétního, hmatatelného, co by připomínalo Ježíše. Helena podnikla cestu do Palestiny a dala podnět k hledání. Tehdy byl údajně nalezen Kristův kříž i hrob na Golgotě. Na matčín popud dal Konstantin postavit v Jeruzalémě chrám Božího hrobu a v Betlémě chrám Narození Páně. Část nalezeného kříže věnovala Helena římskému kostelu Santa Croce in Jeruzalemme.

Chrám Božího hrobu byl v r. 614 poškozen Peršany. V témže století dobyli Palestinu muslimové. Rod Fatimovců v r. 979 chrám vypálil, znovu byl poškozen v r. 1009, a tak se z původní Konstantinovy stavby zachovala jen vnitřní rotunda Zmrtvýchvstání. A to byl důvod k pořádání křížových výprav, které si kladly za cíl osvobodit svatá místa z područí muslimů. 1. výprava vyhlášená r. 1095 papežem Urbanem II. byla úspěšná, na území Palestiny vznikaly křesťanské státečky, o čtyři roky později byl dobyt Jeruzalém. Chrám byl znovu obnoven a vysvěcen r. 1149. Kritickým byl rok 1187, kdy sultán Saladin porazil vojska Jeruzalémského království v bitvě u Hattimu v Galilei a pak dobyl Jeruzalém. Řada bojovníků byla usmrcena, jiní se museli vykoupit na svobodu nebo byli nuceni přijmout islám. Kupodivu Saladin byl tolerantní k chrámu Božího hrobu, dokonce musel řešit neshody mezi církvemi.

Další křížové výpravy za osvobození svatých míst nebyly úspěšné, křížáci byli definitivně vyhnáni z Palestiny v r. 1291.

A přece od starověku toužili křesťané kráčet po bolestné cestě Kristově, od Antiovia paláce na Golgotu, až ke Svatému hrobu. Poutník tehdy musel být movitý, pevně rozhodnutý absolvovat náročnou, dalekou cestu plnou nebezpečí jak ze strany přírodních živlů, z možných nákaz nemocemi, tak ze strany lupičů. V době pobytu křížáků v Palestině ale mohl nalézt pomoc v sídlech johanitů, templářů či řádu sv. Lazara, o čemž dnes svědčí torza jejich pevností. Později tuto štafetu převzal řád menších bratří sv. Františka, a to zásluhou jeho zakladatele Františka z As-

sisi (1182 – 1226), který podnikl v r. 1219 cestu na východ a dokonce se dostal až na dvůr sultána tehdy sídlícího v Egyptě, jehož důvěru si získal.

A tak od této doby až podnes ochraňují a vzorně spravují všechna posvátná místa v Izraeli právě františkáni, kteří se zasloužili rovněž o vznik a šíření křížové cesty. V 15. stol. totiž přivezli ikonografická zobrazení utrpení Páně do Evropy, aby křesťané mohli kráčet v Ježíšových stopách na každém místě stejně jako v Jeruzalémě. To uvítali italské biskupové. Počet zastavení ale tehdy nebyl pevně stanoven. To ukazuje např. křížová cesta budovaná chebskými jezuiti v 2. pol. 17. stol. ve Starém Hrozňatově poblíž poutního místa Maria Loreto, která má 29 zastavení; v kladských Vambeřicích poblíž poutního chrámu nacházíme dokonce přes 100

kaplí. Nejstarší křížovou cestu v našich zemích na Sv. Kopečku u Mikulova z r. 1623 s kaplí sv. Šebestiána a kaplí Božího hrobu založil olomoucký biskup kardinál František z Ditrichštejna (1570-1636).

Papež Klemet XII. v r. 1731 uznal počet 14 františkánských zastavení, který se v 17. stol. vžil ve Španělsku. Do kostelů jako součást výzdoby tak přichází křížová cesta na přelomu 18. a 19. stol., velmi rozšířeným se stalo budování křížové cesty v přírodě, a to v kopcovitém terénu, kde 12. zastavení „Ježíš umírá na kříži“ bylo umístěováno na jeho nejvyšším místě. Křížovou cestu nejčastěji tvoří výklenkové kaple s obrazy či řezbami (např. Malé Svatoňovice, vynikající Jurkovičova křížová cesta na Sv. Hostýně, vrch Kalvárie v Hradci nad Moravicí, Praha – Petřín aj.)

Jako 15. zastavení leckde byla postavena kaple Božího hrobu architektonicky inspirovaná rotundou jeruzalémského chrámu Božího hrobu s výklenkem a lucernou. V kostelích nacházíme jak malířská vyobrazení jednotlivých zastavení křížové cesty (např. v Prostějově v chrámu Povýšení sv. Kříže originální malovaná zobrazení F. Bílka z let 1904 - 1909, při jejichž tvorbě Bílek prožíval mystické stavy a vize), tak keramické či kovové basreliéfy (např. v podobě lunet zasazených do dubových rámců v našem sboru v Praze-Karlíně od F. Bílka z r. 1914, na nichž je obraz rozdělen na dvě části – jako spojení nebeského s pozemským), dřevorezby (F. Bílek z let 1910 – 1914 v chrámu sv. Bartoloměje v Kolíně), sochy z kamene, dřeva, ze slitin kovů (dóm sv. Václava od autora Karla Stádníka z r. 1977 a také jeho vynikající netradiční symbolické zpracování utrpení člověka v konkrétní historické situaci v kostele P. Marie Královny Míru v Praze-Lhotce, která vznikala v letech 1973 – 1975). Působivá jsou i dílka lidových tvůrců či autorů navazujících na jejich styl, jak nalézáme třeba na sloupcích nad naším střediskem Husita v Železně Rudě (malovala Helga Huttner-Hasenkopfová olejovými barvami na hliníkový plech). V moderních sakrálních stavbách připomínají symbolicky části křížové cesty třeba jen křížky či římské číslice.

14 zastavení křížové cesty zobrazuje poslední cestu Ježíše Krista na Golgotu. Zastavení – italsky stanza – v překladu setrvání, pobyt. Člověk, který se zastaví,

Ten vrch že Lebka zvou? To není jen mé zdání, že růže, lilie tu kvetou bez přestání.
Strom žití zřím co lék, zdroj se čtveřicí řek.

Tak vidím já, at' kdo a jakkoli to vidí. To místo je spíš ráj: ráj vykoupených lidí.

Má třtinu za žezlo, splet' trnů za korunu a hřeby za šperky, kříž smrti místo trůnu,
krev za purpurný háv a vrahy za dvořany, zevlouny za čeled'; a holdem jsou mu rány,
žluč vínem, hudbou řev, jenž drásá jeho sluch.
Hle - nádhera, již zde je obklopován Bůh.

Zde visí na kříži - tam sedí na trůnu, zde věnec trnový - tam nese Korunu,
zde zbit a utýrán - tam vládne nad vším časem, zde neotvírá úst - tam mluví jasným hlasem.
Zde žal - tam radost.

Nuž jen vzchop se v srdci svém: když trpíš sám ten kříž - i tys tím vítězem.

*Z knihy Cherubský poutník.
Verše Angela Silezia přebánil Miroslav Matouš.*

může rozjímat nad klíčovými scénami Ježíšova utrpení a jeho smrti, také přijímá i svou aktivní účast při pohledu na zobrazený úsek děje, navíc když vnímání obrazu je spojeno se slovem a s modlitbou. Takto se učí chápat trpký úděl Spasitele, uvědomuje si, jakou obět' z lásky k člověku přinesl. Každé zastavení vede k sebereflexi, k odhalení vlastních nedostatků a hříšnosti. Přichází s tím i poznání, jak tehdy lidé nestáli (a mnozí i dnes nestojí) o Světlo ze Světla, jak pohrdali pravdou, a to proto, že si libovali a libují přespříliš ve svévoli a v temnotě hříchu – v jeho projevech, jako jsou pýcha, nenávisť, zloba. Na druhé straně vnímavý jedinec může rozpoznat, co je pravá lidskost, co znamenají skutečný soucit, nebýt lhostejným k utrpení, skutky milosrdenství, vztah opravdového milování, i jakou cenu má život. A pak může pochopit i Kristovo slovo: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.“ (Mt 16,24). Snad to lze pochopit i díky básnickému slovu Jana Nerudy: bez oběti by nebylo objetí.

Cesta Ježíše Krista určuje cestu jeho učedníků (Mk 10,45, Ř 3,21–26, 1 K 15,3). Ukazuje se však, že na bolesti a kříže nejsme sami, vždyť Kristus nám dává i v temnotách zakusit svou přítomnost. Kříž není prohrou. Nový život klíčí. A proto přichází i přidáné zastavení: prázdný hrob. V této jistotě mohl apoštol Pavel napsat: Smrt je pohlcena. Bůh zvítězil! (1 K 15,54c).

Tradičních čtrnáct zastavení popisuje pašijové události, z nichž ale některé nemají

oporu v Písmu a jsou nejspíš plodem lidské fantazie, která si klade za cíl působivě vystavět a dotvořit příběh.

• **1. zastavení – Ježíš odsouzen k smrti (místodržitelství palác – Mt 27,1–2, Mk 15,1, L 23,1, J 18,28)**

• **2. zastavení – Ježíš přijímá kříž – J 19,17**

• **3. zastavení – Ježíš padá pod křížem poprvé***

• **4. zastavení – Ježíš potkává svou Matku***

• **5. zastavení – Šimon Kyrénský pomáhá Pánu Ježíši nést kříž – Mt 27,32, Mk 15, 21, L 23,26**

• **6. zastavení – Veronika podává Pánu Ježíši roušku***

• **7. zastavení – Ježíš padá pod křížem podruhé***

• **8. zastavení – Ježíš napomíná plačící ženy – L 23,27**

• **9. zastavení – Ježíš padá pod křížem potřetí***

• **10. zastavení – Ježíš zbaven roucha (losovali o šaty) – Mt 27,35, Mk 15,24, L 23,32, J 19, 3**

• **11. zastavení – Ježíš přibit na kříž – Mt 27,35, Mk 15,24, L 23,32, J 19,18**

• **12. zastavení – Ježíš umírá na kříži – Mt 27,50, Mk 15,37, L 23,46, J 19,30,**

• **13. zastavení – Tělo Ježíšovo snato z kříže – Mt 27,59, Mk 15,46, L 23,53, J 19, 38**

• **14. zastavení – Tělo uloženo do hrobu – Mt 27,60, Mk 15,46, L 23,53, J 19,42**

Části křížové cesty (v textu označené hvězdičkou), jež nemají oporu v evangeliích:

3., 7. a 9. zastavení: trojí pád pod křížem (Kristus však nenesl kříž celý, ale pouze příčné břevno) – triáda – častá v kompozici folklórních textů, trojí motivické opakování, slouží ke gradaci příběhu,

4. zastavení – Ježíš snad mohl zahlédnout svou matku při cestě mezi ženami, ale v evangeliu vidíme stát Marii s dalšími ženami a učedníkem Janem až pod křížem (J 19,25),

6. zastavení – Veronika dle legendární tradice podala Ježíši šátek, aby si jím otřel tvář. Otisk krvavých stop zanechal na šátku údajně přesný obraz jeho obličje. Tento otisk se stal tradičním v zobrazování Kristovy tváře jako věrné (veraikon – vera = pravá, ikon = tvář), z originálu se pořizovala kopie a z ní další. Rouška Veroničina jako vzácná relikvie je uložena v chrámu sv. Petra v Římě.

Poprvé se pobožnost křížové cesty v Čechách uskutečnila v r. 1733 v Praze na Petříně, tehdy vedla postavená zastavení od Strahovské brány ke kostelu sv. Vavřince. Pobožnost křížové cesty je určena jak pro individuální rozjímání, tak i pro společenství, které vede zpravidla duchovní. Formuláře této pobožnosti uváděly kancionály od počátku 19. stol. spolu s písněmi – např. *Lide můj, slyš nárek Pána svého* Jana Křtitele Drbohlava (1811 – 1877). Pobožnost tvořily jednak zpěv sloky písně, uvedení zastavení, christologická aklamace *Adoramus Te Christe – Klaníme se Ti, Kriste, dobrořečíme tobě, neboť jsi křížem svým vykoupil svět*. Následovalo představení zobrazovaného úseku s prosbami o rozpoznání vlastních

chyb a našeho poslání následování Krista v tomto světě.

Ve starších formulářích po každém zastavení byly vřazovány modlitby Otčenáš a Zdravas Maria, aklamace k Srdci Ježíšovu a v závěru zastavení mariánská aklamace převzatá z 11. verše sekvence *Stabat Mater: Sancta Mater, istud agas, crucifixi fige plagas, cordi meo valide – Svatá Matko, vyslyš mě, vtiskni rány Ukřižovaného hluboko do mého srdce.* Současný katolický kancionál uvádí hned několik formulářů křížové cesty – jeden pro soukromou pobožnost, tři pro společné pobožnosti a jednu píseň *Rozjímej, křesťane, o smrti Kristově* k zastavením křížové cesty na text Václava Renče (1911-1973), který zhudebnil Ilja Hurník (1922-2013). Mariánská aklamace byla po II. vatikánském koncilu odstraněna a nahrazena prosbou Smiluj se nad námi, Ježíši, smiluj se nad námi. Pobožnost křížové cesty je spjatá s postním časem, bývá pořádána v pátek a v neděli odpoledne a pak o Velkém pátku, ale je součástí i mnohých poutních programů v průběhu celého liturgického roku, neboť v blízkosti většiny tradičních poutních míst nacházíme zastavení křížové cesty. V průběhu času vznikají i mnohé další formuláře pobožnosti křížové cesty, jejímiž autory jsou teologové /např. Vojtěch Kodet (1956) R. Guardini (1885 - 1968) aj./, básníci /např. Jan Zahradníček (1905 – 1960)/, i nová písňová tvorba (*Byl jsi tam...*). Byla také vytvořena ryze biblická synoptická pobožnost křížové cesty.

KŘÍŽOVÁ CESTA

V CÍRKVI ČESKOSLOVENSKÉ HUSITSKÉ

Málo se ví, že pobožnost křížové cesty zařadil do svého Zpěvníku pro Slezsko a pohraniční Moravu (1. vydání: Slezská Ostrava, 1922) původně římskokatolický farář v Ostravě-Radvanicích, člen Klubu reformních kněží, po 8. 1. 1920 člen prvního řídicího grémia Církevního výboru a jeden ze čtyř signatářů provolání Národu československému a pozdější biskup, v letech okupace správce církve, Ferdinand Stibor (1869 – 1956).

Radvanice byly jednou z prvních obcí nové církve (15. 1. 1920). Text pobožnosti vychází ze znění Sušilova Svatojánského kancionálu (1863), zachovává tradiční zastavení v počtu 14. Úvodní Stiborova modlitba dává poznat, proč věřící přijímá účast na křížové cestě: *Spasiteli nejsvětější, chceme tě v duchu provázeti po cestě*

nejbolestnější, po tvé cestě křížové, od Pilátova domu, kde jsi byl nevinně odsouzen, až na Kalvárii, kde jsi byl nenávisť lidskou ukřižován. Krok za krokem chceme stopovati velikost a hořkost tvého utrpení, abychom v něm poznali své slabosti a hříchy, jich upřímně litovali a poctivý život vedli. Dopřej naší duši té milosti ty, jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen. F. Stibor počítá s úvodní společnou písní. Každé zastavení je uvedeno veršovanou strofou, jež představuje příslušný úsek Ježíšovy poslední cesty. Následuje tradiční aklamace Klaníme si ti, Kriste... Co je ale vpravdě netradiční ve srovnání s mnohými formuláři křížové cesty, je Stiborem modifikovaná modlitba při každém zastavení, neboť je doslova adresná. V sledování Kristova utrpení má každý účastník

poznat své slabosti a hříchy. Stibor také do každé modlitby vkládá biblický text (aspoň jeden verš, který koresponduje s obrazem), v závěru nacházíme jím formulované odhodlání k proměně života. Stibor byl znám svou nebojácností a kritičností k světské i církevní vrchnosti, zejména v časech 1. světové války. Měl silné sociální a vlastenecké cítění, o čemž svědčí slova spisovatelky Anny Marie Tilschové v románu Haldy (1927), kde jedním z hrdinů je právě F. Stibor – v románě Ctibor. *„Ženy jako muži by byli šli za Ctibora do ohně, za svého hrdinu. To nebyl žádný velebný pán, ale chudý bratr kněz a jeden z nich.“*

Tyto stopy nesou i Stiborovy texty modliteb křížové cesty. Jako příklad uvedme modlitby k 11. zastavení: *Pane Ježíši Kriste, jenž jsi tiše snášel bolest přiblížením údů svých na kříž, zvláště proto, že tolik lidí rukama hřeší, když odcizují majetek, podvádějí, nalezený majetek nevracejí, za poctivou práci spravedlivou mzdu nedávají. Učiň, abychom majetek svůj rozmnožovali poctivě, neboť jenom takový přináší požehnání domům a národům, abychom raději chodili na této zemi v poctivé haleně, než v kmentu, hedvábí a zlatě, ale nepoctivě.* K 13. zastavení: *...učiň, abychom jako ty byli ozdobou své rodné země a po svém dokonání abychom si zasloužili klidného odpočinku v jejím (Mariině) klíně a životem bezúhonným, vzorně křesťanským v této vlasti hodni byli vstoupiti ve vlast všech národů. Amen.* Stibor také na mnoha místech ve svých modlitbách připomíná potřebnost etiky mezilidských vztahů – vzájemnou úctu, věrnost, poctivost, jež jsou znaky pravého křesťanského života.

Ukázalo se nám, že je dobré, když můžeme znovu objevit skryté bohatství v pobožnosti křížové cesty i v naší církvi. Uvedme, že formulář Stiborův užívá v postním čase naše obec v Praze – Holešovicích. Na mnoha místech naší vlasti dostává (např. tradičně již o Velkém pátku v Praze na Petříně, dále v Rychvaldě, v Kvasicích, v Chýnově a na jiných místech) podoba křížové cesty ekumenický rozměr, kdy vedle sebe kráčí cestou Ježíšovou a modlí se příslušníci různých vyznání. Společně prožitá pobožnost křížové cesty tak přispívá k sblížení a rozpoznání toho, co křesťany spojuje – a tím je láska zjevená na kříži Golgoty (J 3,16). *Bůh vlastního Syna neušetřil, ale za nás všechny vydal jeho. Ježíši ukřižovaný, smiluj se nad námi.* (F. Stibor, závěr pobožnosti křížové cesty) **Zdeněk Kovalčík**

Rozhlasová bohoslužba

Na Hod Boží velikonoční 1. dubna od 9 hodin se v Husově sboru naší církve v Litomyšli uskuteční bohoslužba, kterou bude přenášet Český rozhlas Vltava. **red**

Dialog vědy a víry v Husově sboru v Litomyšli

Jarní setkání dialogu vědy a víry v Husově sboru v Litomyšli se bude konat v sobotu 21. dubna od 10 hodin a jeho hostem bude tentokrát významný český vědec, bývalý ředitel Ústavu fyziky plazmatu Akademie věd České republiky prof. Pavel Chráska, zakladatel oddělení materiálového inženýrství tohoto ústavu. Populárně naučnou formou se něco dozvíme o plazmatu a také o jaderné fúzi, neboť v této oblasti patří tento náš ústav mezi přední evropská výzkumná pracoviště.

Zároveň se však můžeme těšit na osobní svědectví pana profesora o jeho vztahu k vědě i k víře, která určuje žebříček jeho hodnot a jeho životní priority. Srdečně jsou zváni všichni, které zajímá to, zda a jak žhavé plazma v životě a práci člověka koresponduje s živou vírou.

Na setkání s vámi se za náboženskou obec ČČSH v Litomyšli těší
Štěpán Klásek

Zemřel František Kuchta

V naději, kterou dává vzkříšený Ježíš Kristus, oznamujeme, že 13. března ve věku 90 let završil svou pozemskou pout' náš bratr ve službě, duchovní František Kuchta. Působil v náboženských obcích v Aši, Tachově, Žamberku, Broumově, Dvoře Králové nad Labem a Jaroměří. Poslední rozloučení se konalo 17. března v Husově sboru v Jaroměří. **red**

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu

ČRo Dvojka

Jak to vidí...

Zbigniew J. Czendlik/
sestra Angelika

8.30 neděle

Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.

ČRo Vltava

Spirituála

8.00 neděle

Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kořenům.

Bohoslužba

9.00 neděle

Přímé přenosy bohoslužeb.

ČRo Plus

Vertikála

8.07 neděle

Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.

Nedělní Hovory

22.05 neděle

Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.

ČRo Radio Wave

Hergot

18.00 neděle

Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.

REGIONÁLNÍ STANICE ČRO

Mezi nebem a zemí

9.04 sobota

Magazín o víře a spiritualitě.

Šalom alejchem

19.45 neděle

Magazín o židovském životě u nás i ve světě.

www.rozhlas.cz

ELFIATO QUINTET, koncert při příležitosti Jom ha šoa

10. dubna od 19 h v Maiselově synagoze, Praha 1. Na programu jsou dechové kvintety Antonína Rejchy (1770 - 1836), Josefa Bohuslava Foerster (1859 -1951) a Pavla Haase (1899 - 1944). Vstupenky možno zakoupit v Informačním a rezervačním centru ŽMP, v síti Ticket Art a na webových stránkách ŽMP, kde je i kompletní program. **KB**

Ekumenická bohoslužba

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě ke Dni Země, která se uskuteční v úterý 10. dubna od 18 hodin v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora (u Karlova mostu). Kázáním poslouží prof. Pavel Hošek z Evangelické teologické fakulty UK, zpěvem pěvecký sbor Gabriel. **JNe**

Jsme spolupracovníci na Božím díle,
a vy jste Boží pole, Boží stavba.

Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten,
který už je položen, a to je Ježíš Kristus.

Nevíte, že jste Boží chrám
a že Duch Boží ve Vás přebývá?

(1K 3, 9; 11 a 16)

Setkání husitské mládeže a jejích přátel

NaPůl

27.–29. 4. 2018, fara CČSH, Šultysova 603, Slaný

**BOŽÍ
STAVBA!**

Přihlašujte se na:
alzbeta.kubrova@gmail.com

do 20. 4. 2018

Další informace na FB událost
„Setkání NaPůl“

a na webových stránkách

<https://setkani-ccsh.webnode.cz>